

Datum: 4. 1. 2016

Številka: 4-1/2016-KKMD

Slovenski reanimacijski svet

slo.reanim.svet@gmail.com

ZADEVA: koncept zgodnje zunajbolnišnične defibrilacije na Koroškem

- Slovenskemu reanimacijskemu svetu želimo predstaviti koncept zgodnje zunaj bolnišnične defibrilacije, ga zaprositi za strokovno oceno in dovoljenje za uporabo loga Slovenskega reanimacijskega sveta na potrdilih o usposabljanju prvih posredovalcev, ki jih izvajajo inštruktorji TPO+AED. Predlog: SloRC izda bianco potrdilo (Word), na katerega dodamo svoje logotipe!??

Koronarni klub Mežiške doline (KKMD) s projektom »AED REŠUJE ŽIVLJENJA« razvija zgodnjo zunaj bolnišnično defibrilacijo na Koroškem že od leta 2004. Sistem zgodnje zunaj bolnišnične defibrilacije sestoji iz sledečih sklopov:

1. mreža stalno javno dostopnih avtomatskih eksternih defibrilatorjev (AED),
2. usposabljanje laikov – prvih pomagalcev,
3. organiziranje prvih posredovalcev,
4. označevanje stalno javno dostopnih AED.

Zdravstveno reševalni center Koroške (ZRCK), v sodelovanju z ZD Ravne, ZD Radlje ob Dravi in ZD Slovenj Gradec skrbi za nujno medicinsko pomoč (NMP) na Koroškem. Skupna površina 12. občin je 1041 km², skupno število prebivalcev je okoli 72.000 (01.07.2012). Geografska značilnost je velika razpršenost prebivalstva.

Projekt »AED REŠUJE ŽIVLJENJA«

Projekt »AED REŠUJE ŽIVLJENJA« je ustanovilo društvo srčnih bolnikov, KKMD . Osnovni namen projekta je osveščanje in usposabljanje laikov za uporabo AED, posebna ciljna skupina so učenci 8. in 9. razredov osnovnih šol ter dijaki 1. letnikov srednjih šol. Izkazalo se je, da je projekt »AED REŠUJE ŽIVLJENJA« uporaben tudi v vsakdanjem življenju. **Prvi pomagalec** je vsak, ki zna oživljati in uporabljati AED. Cilj projekta je, da bi čim več ljudi osvestili, seznanili in usposobili za izvajanje temeljnih postopkov oživljanja ter uporabo AED. Na Koroškem so laiki (in tudi zdravstveni delavci) uporabili javno dostopne aparate že več kot 40 krat, od tega 7 krat uspešno, kar nedvomno dokazuje, da so naša prizadevanja uspešna. Dejstvo je, da brez javno dostopnega AED ter ukrepanja očividcev in naključnih mimoidočih ob nenadnem zastoju srca tudi ekipe NMP nimajo velikih možnosti za uspeh.

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

Iniciativa za AED

Projekt »AED REŠUJE ŽIVLJENJA« je tesno povezan z Iniciativo za AED, ki tudi gostuje na spletni strani KKMD, www.srce-si.si. Iniciativa za AED je civilnodružbeno gibanje, ki si prizadeva za razvoj zgodnje zunaj bolnišnične defibrilacije v Republiki Sloveniji in pri tem združuje vse, ki se trudijo za širitev mreže javno dostopnih AED po Sloveniji, pri tem pa poudarjamo usposabljanje laikov za varno uporabo AED.

Mreža javno dostopnih AED na Koroškem

KKMD skrbi za mrežo javno dostopnih AED na Koroškem že od leta 2007, ko smo namestili prvi AED na javno mesto in pričeli s pobudami lokalnim skupnostim, podjetnikom, zasebnikom in občanom za nakup in namestitev le teh v njihovem okolju Trenutno (28.12.2015) zajema 80 javno dostopnih AED. Pri tem svetujemo: nakup in montaža AED, omarice, video nadzora in označb.

A: Za pridobitev ponudbe svetujemo:

- 1. Ponudba mora vsebovati avtomatski defibrilator, zunanjo omarico za defibrilator in označevalno tablo, če je le možno, vključeno ali ločeno tudi ponudbo za video nadzor.*
- 2. Dobavitelj mora opraviti montažo omarice in označevalne table. Priprava električnega priključka ni obveznost dobavitelja.*
- 3. Garancija na defibrilator in omarico.*
- 4. Dobavitelj mora v času garancijske dobe zagotoviti nadomestni defibrilator v primeru servisa.*
- 5. V času garancijske dobe mora dobavitelj usklajevati aparat s spremembami smernic ERC.*

B: Tehnične zahteve:

- 1. Glasovna navodila v slovenskem jeziku.*
- 2. Avtomatično samo preverjanje sistema s svetlobnim in zvočnim signaliziranjem napak.*
- 3. V ponudbi mora biti naveden podatek o minimalni trajnosti baterije v stanju pripravljenosti.*
- 4. V ponudbi mora biti naveden podatek o zaščiti pred trdimi delci in tekočinami posebej za defibrilator in posebej za omarico. Podatek mora biti izražen po mednarodni klasifikaciji IP rating.*
- 5. Omarica mora biti ogrevana in po možnosti tudi toplotno izolirana.*
- 6. V ponudbi mora biti naveden podatek o hitrosti aparata (čas od vklopa do sprožitve šoka).*
- 7. Tabla za oznako lokacije defibrilatorja mora imeti uradni simbol po mednarodnih smernicah ILCOR.*

C: Na podlagi cene in tehničnih lastnosti se interesenti odločijo za nakup aparata in omarice.

Zbiranje finančnih sredstev

Vse koroške občine so na tak ali drugačen način prispevale sredstva za nakup in namestitev javno dostopnih AED v svojem okolju. Nekatere več, druge manj. Veliko aparatov je bilo nameščenih v sklopu akcij zbiranja prostovoljnih prispevkov krajanov in občanov posameznih občin ali zaselkov, pri čemer so praviloma sodelovali lokalni podjetniki in zasebniki z donacijami, razna društva, kot je naše, Rdeči križ, ipd.

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

**KORONARNI
KLUB
MEŽIŠKE
DOLINE**

Zdravstveno reševalni center Koroške

Ob Suhi 11a, 2390 Ravne na Koroškem, Tel: 02/8705-300, 02/8705-286
Tel. NMP: 112, Fax: 02/8705-329, www.zrck.si, e-pošta: zrck@amis.net

Načrtovanje lokacij za mrežo javno dostopnih AED

Že od samega začetka smo želeli s strokovnimi argumenti določati lokacije namestitve javno dostopnih AED, kar v marsikateri lokalni skupnosti ni šlo povsem gladko in so pred oddaljenimi naselji dobila prednost mestna in krajevna središča, kjer pa je upravičenost zaradi številčnosti prebivalstva in gostote poseljenosti. Kar nekaj lokacij je bilo že v začetku na gasilskih domovih, kar je zelo dobrodošlo sedaj, ko vpeljujemo sistem prvih posredovalcev in tudi v bodoče podpiramo smiselnost javno dostopnih AED na gasilskih domovih tudi v primeru, ko je PGD vključen v sistem prvih posredovalcev, saj lahko v situaciji, ko so očitvidci blizu gasilskega doma, AED uporabijo še pred prihodom gasilcev, kar se je na Koroškem tudi že pripetilo.

Stalna javna dostopnost AED

Vsi AED na Koroškem niso stalno javno dostopni. Pozvali smo lastnike AED, da svoje naprave postavijo pred vhode svojih ustanov. Dom starejši občanov Slovenj Gradec se je na poziv odzval in postavil AED pred vhod. Gre za pomembno lokacijo v MO Slovenj Gradec. Trgovska družba pa je postavitev pred vhod svojeih dveh trgovskih centrov zavrnila, zaradi nevarnosti kraje. Na območju je še nekaj avtomatskih defibrilatorjev, ki niso stalno javno dostopni, pa so uvrščeni na seznam, v vednost dispečerju ZRCK, saj so nekateri med njimi dostopni tudi do 16 ur na dan, medtem ko ponoči na tistem območju praktično ni prometa ali gibanja ljudi.

Informiranje o lokacijah stalno javno dostopnih AED

Občani so o lokacijah AED obveščeni v veliki meri preko Koroškega radia, v občinskih glasilih in na spletnih straneh, v prvi vrsti na spletni strani KKMD (www.srce-si.si) katere interaktivni zemljevid uporablja tudi dispečerki center ZRCK. V veliki večini primerov so se pripravile slovesne otvoritve stalno javno dostopnih AED, na katerih se vedno prikaže primer izvajanja TPO na lutki in uporabe AED, praviloma pa za lokalno prebivalstvo organiziramo tečaj z možnostjo praktičnega preizkusa oživljanja in uporabe AED s šolsko napravo. O stalno javno dostopnih AED se občane informira tudi ob različnih drugih priložnostih, zdravstvenih predavanjih, raznih meritvah in drugih akcijah, ki jih organizirajo koronarni klubi (Mežiški, Mislinjski in Dravski). Najpomembneje pa je, da ob nujnem telefonskem klicu, dispečer ZRCK, ki sprejme klic, da ustrezne informacije o takojšnjem pričetku oživljanja in najbližjem AED.

Trenutno (28.12.2015) je v mreži javno dostopnih AED že 80 aparatov, kar pomeni približno en AED na 900 prebivalcev oziroma na 13 km². Vsi aparati imajo svojega skrbnika, v glavnem iz vrst KKMD, PGD ali pa so to lastniki aparatov. V primeru uporabe aparata ali poteka roka elektrod in baterij se to preko številke 112 javi vodji mreže, ki poskrbi za nadomestitev in ponovno uporabnost aparata. V veliki večini primerov za javno dostopne aparate skrbijo občine.

Usposabljanje laikov – prvih pomagalcev

V okviru projekta »AED REŠUJE ŽIVLJENJA« se izvajajo tečaji za laike – prve pomagalce iz temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED. Tečaji trajajo dve uri, za 10 do 15 oseb. Tečaje vodi inštruktor TPO+AED (SloRC) Uporablja se več lutk in šolski defibrilator, kakršen je nameščen v bližini. Učenje poteka po Smernicah za oživljanje 2015 Evropskega in Slovenskega reanimacijskega sveta. Tečaji so za udeležence brezplačni. Za veliko udeležbo je zelo pomemben tudi način vabljenja na tečaje.

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

Organiziranje prvih posredovalcev (PPO)

Pravna podlaga

Pravilnik o službi nujne medicinske pomoči (Uradni list Republike Slovenije št. 81/2015) v 22. členu določa, da lahko izvajalci službe nujne medicinske pomoči (NMP) na svojem področju ugotavljajo potrebe po PPO, evidentirajo kandidate za PPO in preverjajo ustreznost opravljenega usposabljanja kandidatov.

Ugotavljanje potreb po prvih posredovalcih (PPO)

V letu 2014 smo bili povabljeni (KKMD in ZRCK) na sestanek o PPO na Reševalni službi Maribor, kjer so bili tudi predstavniki RS Sl. Bistrica in poveljnik Gasilske zveze Slovenije. Po tem sestanku smo pozvali Gasilsko zvezo Koroške (GZK), da pri svojih prostovoljnih gasilskih društvih (PGD-jih) preveri opremljenost z AED, število bolničarjev in pripravljenost sodelovati v sistemu PPO. Nato smo za GZK organizirali posvet na temo PPO, ki sta se ga udeležila tudi vodja projekta PPO Maribor, dr. Matej Strnad in direktor ReCO Slovenj Gradec, Alan Matijevič. Na posvetu smo prisotne seznanili z vsemi podrobnostmi projekta in konec leta 2014, v sodelovanju ZRCK in KKMD pričeli z usposabljanji PPO na Koroškem. Trenutno (28.12.2015) v sistemu sodeluje 12 PGD-jev od 33.

Preverjanje ustreznosti opravljenega usposabljanja kandidatov

Usposabljanje prvih posredovalcev se izvaja enkrat letno, po programu iz Priloge 14 Pravilnika o službi nujne medicinske pomoči. Upoštevalo se bo strokovno doktrino v Republiki Sloveniji, vključno s Smernicami za oživljanje 2015, Evropskega reanimacijskega sveta, uporablja se priročnik za PPO, ki ga je izdal Slovenski svet za reanimacijo. Usposabljanje traja 4-5 ur. Po koncu usposabljanja je pisno in praktično preverjanje znanja. Po uspešno opravljenem preverjanju znanja se izda potrdilo, ki je v prilogi. Usposabljanje vodi inštruktor TPO+AED, ki je aktivno vključen v službo NMP.

Financiranje

Pravilnik o službi nujne medicinske pomoči določa, da izvajalci službe NMP, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter lokalna skupnost z dogovorom uredijo način usposabljanja in financiranja prvih posredovalcev. Ker bodo naši prvi posredovalci uporabljali AED tudi iz mreže stalno javno dostopnih AED, financiranje opreme ne bo vedno potrebno. Usposabljanje prvih posredovalcev je za PGD brezplačno. Reševalci, ki vodijo usposabljanje dobijo plačane nadure. Gre za strošek ZRCK, ki pa nima sredstev namenjenih tej dejavnosti. V veljavni normativni ureditvi vidimo namreč veliko težavo, ker je predvideno financiranje usposabljanja prvih posredovalcev s strani občin, ki se prav tako otepajo s finančnimi problemi, so že sedaj precej zadolžene, poleg tega pa bodo v prihodnje dobivale še manj denarja. Zato dodatnega finančnega bremena niso pripravljene sprejeti. V vsakem primeru bo potrebno poiskati vire financiranja, ki bodo dolgoročno zagotavljali sistem PPO. V nekaterih primerih bodo to tudi občine, ponekod bo edina rešitev iskanje sredstev skozi projekte, donatorje, sponzorje, kar bo pokazal čas, a če država želi učinkovit sistem PPO, bo morala tudi sama na tem področju prispevati!

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

Označevanje javno dostopnih AED

Za uspešen sistem zgodnje zunajbolnišnične defibrilacije je potrebno tudi dobro označevanje javno dostopnih AED. Vsi naši stalno javno dostopni AED so označeni z označevalnimi tablamami z ILCOR simbolom. Vendar za uspešno usmerjanje ljudi k najbližjemu javno dostopnemu AED to ni dovolj. Na prisotnost javno dostopnega AED je potrebno opozarjati že na cesti in na Koroškem so aparati označeni z različnimi oznakami, glede na proizvajalca, z leti smo se trudili, da smo zamenjali tiste, ki niso bile po smernicah ILCOR-ja. »Iniciativa za AED« je s predlogi o signalizaciji za AED tvorno sodelovala pri pripravi »Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah« (Uradni list Republike Slovenije št. 99/2015). Prometno signalizacijo za AED uvaja v treh oblikah:

1. kot dopolnilno tablo za prometni znak (23. člen)
2. kot obvestilno signalizacijo (61. člen)
3. kot simbol na prometni signalizaciji (68. člen)

Slika 1. Označevalna tabla za AED v Kotljah

Slika 2. Označevalna tabla za AED v Mežici

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

**KORONARNI
KLUB
MEŽIŠKE
DOLINE**

Zdravstveno reševalni center Koroške

Ob Suhi 11a, 2390 Ravne na Koroškem, Tel: 02/8705-300, 02/8705-286
Tel. NMP: 112, Fax: 02/8705-329, www.zrck.si, e-pošta: zrck@amis.net

Slika 3. Označevalna tabla za AED na Prevaljah

Slika 4. Označevalna tabla za AED v Žerjavu

Slika 5. AED Ravnah na Koroškem

Slika 6. AED Radlje ob Dravi

Slika 7. AED Dravograd_Špic_D

ZA MREŽO AED KOROŠKA:
Peter Kordež

STROKOVNA MENTORICA KKMD:
prim. Cirila Slemenik Pušnik, dr. med. spec. inter

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

**KORONARNI
KLUB
MEŽIŠKE
DOLINE**

Zdravstveno reševalni center Koroške

Ob Suhi 11a, 2390 Ravne na Koroškem, Tel: 02/8705-300, 02/8705-286
Tel. NMP: 112, Fax: 02/8705-329, www.zrck.si, e-pošta: zrck@amis.net

Priloga: osnutek »Potrdila«

ZDRAVSTVENO REŠEVALNI CENTER KOROŠKE

Ob Suhi 11/a, 2390 Ravne na Koroškem, NMP 112, 02/8705-300, fax: 02/8705-319, zrck@amis.net

KORONARNI KLUB MEŽIŠKE DOLINE

Ob Suhi 11, 2390 Ravne na Koroškem, www.srce-si.si, info@srce-si.si

Se je udeležil/a usposabljanja za
prvega posredovalca in uspešno
opravil preizkus preverjanja znanja

SLOVENSKI SVET ZA REANIMACIJO

V _____, dne _____.

(vodja tečaja)

žig

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si

W: www.srce-si.si

